

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring i 19 § av lagen om reglering av prästerskapets avlöning.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 279, vilken överlämnats till första lagutskottet och sedermera enligt överenskommelse mellan detta utskott och bankoutskottet hänskjutits till behandling i sammansatt banko- och första lagutskott, har herr *Forssell* föreslagit här nedan närmare omförmälda ändring av 19 § i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning. Motionären har tillika hemställt, att vederbörande utskott måtte vidtaga de omredigeringar av övrig lagtext, som kunde bliva erforderliga vid ett eventuellt tillstyrkande av hans förslag.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

*Gällande
rätt.*

Enligt 19 § i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning, sådan denna paragraf lyder enligt lagar den 17 december 1926 och den 28 september 1928, skola till bestridande av de för kyrkoherdar och komministrar fastställda lönerna ävensom ersättningar och arvoden till de så kallade ständiga adjunkterna, i den mån sådant erfordras, i nedan nämnd ordning användas: 1) församlingsavgifter till belopp ej överstigande 3 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av hela det inkomstbelopp, för vilket allmän kommunalskatt skall inom pastoratet utgöras, 2) arrenden av ekklesiastika löneboställen med vissa angivna undantag, 3) avgälder av lägenheter, avsöndrade eller upplåtna från boställen, som nyss sagts, ränta å medel, som vid försäljning eller avstående för allmänt behov erhållits för sådant boställe eller del därav, ävensom övriga till avlöning av prästerskapet i pastoratet avsedda medel, med undantag av sådana, vilka skola tillgodokomma viss tjänstinnehavare utöver lönen eller ingå till kyrkofonden, 4) skogsförsäljningsmedel, utgående med ett efter vissa grunder fastställt belopp, samt 5) ytterligare församlingsavgifter till erforderligt belopp. I 21 § av löneregleringslagen är föreskrivet, att om för omförmälda ändamål såsom församlingsavgifter utdebiterats sam-

manlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet utom be-
träffande lönebelopp, som församling särskilt förbundit sig att utgöra.

I den mån de under punkterna 2)—4) angivna inkomsterna ej tagas i anspråk för bestridande av pastoratets utgifter för prästerskapets avlöning, skola de enligt 3 § i lagen den 9 december 1910 om kyrkofond tillfalla kyrkofonden.

Enligt motionärens förslag skola för bestridandet av prästerskapets löner m. m. i anspråk tagas i första rummet de avlöningstillgångar, som äro upptagna under punkt 2) här ovan, i andra rummet de under punkten 3) upptagna avlöningstillgångarna samt i tredje rummet de tillgångar, som upptagits under punkt 4). I sista hand skola enligt förslaget användas församlingsavgifter till erforderligt belopp, dock ej överstigande sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av hela inkomstbeloppet inom pastoratet, beräknat på närmare angivet sätt. Innebörden av detta förslag är huvudsakligen, att utdebitering av församlingsavgifter skall komma i fråga först i den mån pastoratets övriga avlöningstillgångar icke äro tillräckliga för bestridande av avlöningen till prästerskapet i pastoratet. Ett genomförande av förslaget skulle bland annat medföra minskad inleverering från pastoraten till kyrkofonden och därigenom motverka den enligt motionärens mening olämpliga fondbildning, som nu äger rum genom kyrkofondens tillväxt, ävensom stimulera pastoratets intresse för en rationell förvaltning av avlöningstillgångarna.

Motionen.

En i viss mån likartad fråga var föremål för prövning vid 1927 års riksdag. I likalydande motioner I: 175 och II: 263 yrkades nämligen då, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning om och på vad sätt ett bättre ekonomiskt utbyte av de lokala ecklesiastika avlöningstillgångarna skulle kunna utvinnas, varvid särskilt borde tagas under omprövning betydelsen av att församlingarna tillerkändes större medinflytande i förvaltningen av och dispositionen för avsett ändamål över avkastningen från nämnda avlöningstillgångar, ävensom att Kungl. Maj:t därefter måtte för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. I motiveringen till motionerna uttalades bland annat, att därest en församling bleve berättigad att för avlöning av sitt prästerskap i första hand använda sig av avkastningen från sina ecklesiastika boställen, intresset för dessas avkastning givetvis skulle bliva ett helt annat än nu, då endast i jämförelsevis fåtaliga fall utdebiteringen inom församlingen påverkades av arrende- eller skogsavkastningsbelopp o. s. v.

*Behandling
vid 1927 års
riksdag av i
viss mån
likartad
fråga.*

I utlåtande nr 3 över den inom första kammaren väckta motionen anförde kammarens andra tillfälliga utskott:

Frågan om ett gott utbyte av de lokala ecklesiastika avlöningstillgångarna är givetvis ett spörsmål av utomordentligt stor betydelse. Det har dels en statlig betydelse, i det att kyrkofondens intressen beröras av det samma, dels ock ett lokalt kommunalt intresse, då det inverkar på den kommunala uttaxeringen för kyrkliga ändamål. Det är därför förklarligt, att det mindre goda utbyte av dessa tillgångar, som man i många fall ansett sig kunna konstatera under de förhållanden, som tillskapats genom den ecklesiastika lagstiftningen av år 1910, väckt oro och framkallat överväganden, hur bättre utbyte skulle kunna ernås. De viktigaste förslag, som i sådant syfte framlagts, äro de, som innefattas i kyrkofondskommitteens år 1923 avgivna betänkande och de över samma betänkande avgivna yttrandena från olika myndigheter. Dessa förslag, som togo sikte på svagheterna i förvaltningen av de ecklesiastika lönetillgångarna och åsyftade att genomföra en omläggning av denna, hava emellertid icke lett till ändring i grunderna för den nuvarande förvaltningen. Icke heller de år 1925 genomförda ändringarna i arrendelagstiftningen för prästerskapets lönebeställen hava rubbat dessa grunder. För att ett bättre utvinnande och en bättre vård av de fasta ecklesiastika tillgångarna skall komma till stånd, synes emellertid en ändring av nu gällande grunder vara nödvändig. I motionen begäres en utredning härom och framhållas vissa synpunkter, som vid denna utredning böra beaktas. Även utskottet anser ändring i nu gällande ordning erforderlig och skulle därför kunnat tillstyrka motionen. Nu har emellertid sådan utredning genom beslut av Kungl. Maj:t den 22 april 1927 redan igångsatts. Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet har genom detta beslut bemyndigats bland annat tillkalla högst tre sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning och förvaltningen av prästlönejorden. Av det offentligtgjorda statsrådsprotokollet för detta ärende (Post- och Inrikes Tidningar den 25 april 1927) framgår, att denna utredning, som anges såsom förutsättningslös och för vilken inga bindande direktiv uppställts, jämväl kommer att behandla det i motionen angivna önskemålet om församlingarnas större medinflytande å förvaltningen av och dispositionen över de ecklesiastika avlöningstillgångarna, en fråga, som även utskottet finner synnerligen beaktansvärd. Då alltså utredning i ämnet redan av Kungl. Maj:t beslutats och motionärens önsknings synas vinna behörigt beaktande inom utredningen, sådan utskottet uppfattat densamma, finner utskottet icke skäl nu föreligga till att en skrivelse i ämnet avlättes till Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställde, att motionen icke måtte föranleda någon första kammarens åtgärd.

Den inom andra kammaren väckta motionen avstyrktes av denna kammarens fjärde tillfälliga utskott i utlåtande nr 4, därvid utskottet, utan att uttala något omdöme om motionärens yrkande, hänvisade till den av Kungl. Maj:t beslutade utredningen.

Kamrarna godkände utskottens utlåtanden.

Pågående utredning i ämnet.

På sätt i nyssnämnda utskottsutlåtanden erinrats, bemyndigade Kungl. Maj:t den 22 april 1927 chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla sakkunniga för utredning av frågan rörande nya grunder för lagstift-

ningen om prästerskapets avlöning samt dispositionen och förvaltningen av prästlönejorden m. m. Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att de sakkunnigas uppdrag skall upphöra senast med utgången av år 1929.

Såsom här ovan omnämnts, pågår för närvarande en utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning samt dispositionen och förvaltningen av prästlönejorden m. m. Redan på grund härav torde det ej vara lämpligt, att riksdagen nu beslutar en lagändring av den vittgående art, som i motionen påyrkats, eller gör något uttalande rörande detta förslag. De huvudsynpunkter, varåt motionären givit uttryck, nämligen önskvärdheten att hejda den nu genom kyrkofondens tillväxt fortgående fondbildningen samt att skapa intresse hos församlingarna för vården av de lokala ecklesiastiska avlöningstillgångarna, torde bli föremål för överbäggande vid denna utredning.

Utskottet.

Vad motionären i motiveringen yttrat angående Kungl. Maj:ts förslag om beredande av löneförbättring åt prästerskapet har utskottet upptagit till behandling i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 1.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens
åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 maj 1929.

På sammansatta banko- och första lagutskottets vägnar:

J. W. SPENS.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: greve *Spens*, herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovs-
torp, *Berling*, *Larson* i Lerdala*) och *Klefbeck**);

från andra kammaren: herrar *Ryberg*, *Svedman*, *Lindley*, *Jonsson* i Risinge*) och *Gramperson*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.